

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti esszé feladatok

6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-6.3

Az egypárti diktatúra kiépítése (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az egypárti diktatúra kiépítésének fő lépéseit mutatja be Magyarországon az 1947-es választásoktól 1949-ig. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít két lényeges évszámot a témával kapcsolatban (pl. 1947: kékcédulás választások, 1948: a két munkaspárt egyesülése / az iskolák államosítása, 1949: alkotmány elfogadása).	0–2
	T2 Rögzíti, hogy Magyarország szovjet megszállás alatt állt / a szovjet tömb részévé vált, vagy a magyar kommunisták a szovjet minta alapján alakították át az ország működését.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. választójog, párt, alkotmány, diktatúra / pártállam / egypártrendszer.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. kékcédulás választások, államosítás, népfront, népköztársaság.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. sokakat kizártak a választójogból; nem indulhattak a választásokon a Horthy-korszak kormánypártjainak a politikusai és a nyilas politikusok), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a választójog / választhatóság szűkítése a kommunisták érdekeinek megfelelően történt; a törvény részben Sulyok Dezső indulásának ellehetetlenítésére szolgált; a választásokat lebonyolító belügyminisztérium a kommunisták / Rajk László irányítása alatt állt; a törvényben kizártakon kívül is sokakat kihagytak a választói névjegyzékből; a kommunisták a SZEB megszűnése miatt előrehozott választásokat kényszerítették ki).	0–3
	F2 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a kommunisták a kapitalizmus felszámolására törekedtek; kieroszakolták az államosításokat), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez összhangban állt az osztályharc / proletárforradalom gondolatával; a kommunisták a nép nevében fellépve demokratikusnak állították be törekvéseiket; az államosítás kárpótlás nélkül / az alapvető	0–3

	szabadságjogok megsértésével ment végbe; az államosítás tette lehetővé a tervgazdálkodás bevezetését).	
	F3 Rögzíti, hogy 1949-ben már csak a népfront listájára lehetett szavazni / megszűnt a többpártrendszer, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a népfront listáján a kommunista politikusokon kívül velük együttműködő más pártok politikusai szerepeltek; a népfront listájával az egypártrendszer kiépülését próbálták leplezni; a kommunisták ekkorra eltávolították a politikai életből a többi párt velük együttműködni nem akaró vezetőit; lemondásra kényszerítették Tildy Zoltán köztársasági elnököt is).	0–3
	F4 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a kommunisták népköztársaságot hoztak létre; az új alkotmány szerint a nép akarata érvényesült), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a kommunisták a nép nevében fellépve demokratikusnak állították be törekvéseiket; a valóságban diktatúrát / pártállamot építettek ki, az alkotmány szovjet mintára született meg).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a korszakban bontakozott ki a hidegháború, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a szovjet vezetés számára sürgetővé vált a szovjetizálás / befolyási övezetének megszilárdítása; a Kominform létrehozásán keresztül szorosabban ellenőrizte a kommunista pártokat / a megszállt országok vezetését; a párizsi béke megkötése után is fenntartotta a katonai megszállást).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy az 1947-es választásokon a kommunisták választási csalást követtek el, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. így sem sikerült – a Baloldali Blokk többi pártjával együtt sem – megszerezniük a szavazatok többségét; így is csak több százezer szavazat megsemmisítésével tudták biztosítani a baloldali pártok többségét az országgyűlésben).	0–3
	E3 Rögzíti a kommunista és a szociáldemokrata párt egyesülését, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az egyesülést a kommunisták kényszerítették ki; az egyesülést ellenző szociáldemokratákat kizárták a pártból; a párt neve Magyar Dolgozók Pártja lett; a párt főtitkára Rákosi Mátyás lett).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ PONTSZÁM		36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18

6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

6.5 A kádári diktatúra

6.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon